

บทที่ ๔

ปัจจัยทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ยังผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางสังคมมักจะเป็นผลทำให้คนเรามีภาวะเจริญพันธุ์ต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาสูงก็ใช้ความรู้ความสามารถทำงานในตำแหน่งที่สูงและได้รับเงินทอง เป็นค่าตอบแทนที่มากพอ และสะสมไวจนมีโอกาสร่ำรวยได้ โดยเหตุที่การศึกษา เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลานาน จึงมักจะพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงอายุแรกสมรสมักจะสูงทำให้มีบุตรน้อย อีกประการหนึ่งผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีประสบการณ์ในการ เข้าสังคม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และปัญหาชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจจะมีเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวจนเกิดทัศนคติที่เห็นควย และนำวิธีป้องกันการปฏิสนธิไปใช้อันเป็นผลทำให้มีบุตรน้อย ส่วนผู้ที่มีการศึกษาคำต้องทำงานที่ไม่ต้องอาศัยความรู้ โดยมากมักใช้แรงงาน งานประเภทนี้ได้ค่าจ้างตอบแทนต่ำโอกาสร่ำรวยมีน้อยกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวอาจจะต้องการมีบุตรมากเพื่อให้มาช่วยทำงาน อีกประการหนึ่งการเป็นผู้มีการศึกษาต่ำอาจทำให้ไม่กล้าคิดกล้าทำ ต้องคอยดูท่าทีจากผู้อื่นซึ่งอาจจะเป็นผลลดยให้ทัศนคติที่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวมีอัตราต่ำกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ซึ่งต่อไปจะได้แยกพิจารณาศึกษาปัจจัยทาง เศรษฐกิจสังคมออกเป็นเรื่องๆ

ปัจจัยทาง เศรษฐกิจ

ก. ระดับฐานะทาง เศรษฐกิจ ได้มีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวที่มีขนาดใหญ่กับครอบครัวที่ยากจน พบว่าอัตราของความยากจนจะสูงขึ้นตามจำนวนบุตร กล่าวคือในครอบครัวที่มีบุตรอยู่หนึ่งคน พบว่าร้อยละ ๑๒ เป็นครอบครัวที่มีฐานะยากจน และเพิ่มเป็นร้อยละ ๔๕ สำหรับครอบครัวที่มีบุตร ๕ หรือ ๖ คน และนอกจากนี้เมื่อศึกษาระดับชั้นของความยากจนก็จะพบว่าครอบครัวที่มีบุตร ๕ - ๖ คน จะมีความยากจนเป็น ๓.๕ เท่าของครอบครัวที่มีบุตร ๑ คน หรือ ๒ คน^(๑) ผลจากการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าการมีบุตรมากมีส่วนทำให้เกิดความยากจนขึ้น และความ

(1) Geraldine Gourley, "Social- Psychological Perspective on Excess Fertility Implications for Social Work" Family Planning. The role of Social Work, (Adelphi, University School of Social Work, 1968), p. 133

สัมพันธ์อันนี้เกี่ยวโยงมาถึงการมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งการศึกษาในไต้หวันได้แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นเหตุผลให้สตรีเห็นด้วยและยอมรับเอาการวางแผนครอบครัวมาปฏิบัติ^(๒) และการศึกษาที่บาง เซนก็มีแนวโน้มที่แสดงว่าสตรีเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูงขึ้นเมื่อมีฐานะดีขึ้น^(๓) ในการศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาแบ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ฐานะยากจน ฐานะปานกลาง หรือพอมือพอกิน และฐานะร่ำรวย โดยใช้หลักการตาม "ดัชนีที่ใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากรในเขตเมืองของประเทศไทย"^(๔)

ตารางที่ ๑๑ อัตราदनรอยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจ	ทัศนคติของสตรีไทยในเขตเมืองที่มีต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
ยากจน	๓๘.๗	๔๒.๔	๘.๔	๘.๕	๑๐๐.๐ (๕๓๖)	$\chi^2 = ๘๘.๗๐๑$
พอมือพอกิน	๕๐.๓	๓๐.๘	๘.๗	๘.๑	๑๐๐.๐ (๓๖๒)	
ร่ำรวย	๕๕.๐	๒๑.๒	๑๗.๘	๕.๘	๑๐๐.๐ (๘๘๘)	
รวม	๔๘.๘	๒๘.๐	๑๓.๘	๗.๓	๑๐๐.๐ (๑๖๘๗)	$\chi^2 = ๑๖.๘๑$

ผลจากการศึกษาตารางที่ ๑๑ ปรากฏว่า สตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงขึ้นจะมีท่าทีที่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวสูงขึ้นตาม กล่าวคือสตรีที่ยากจนเห็นด้วยฯ ร้อยละ ๓๘.๗ สตรีที่ฐานะพอมือพอกินเห็นด้วยฯ ร้อยละ ๕๐.๓ และสตรีที่ร่ำรวยเห็นด้วยฯ ร้อยละ ๕๕.๐

(2) L.P. Chow, et.al, "A Chinese View of Family Planning in the Developing World" Fertility and Family Planning, (Michigan Press, 1969), P. 461

(3) Donald O. Cowgill, op. cit., p. 188

(๔) กรรณิการ์ อักษรกุล, "ดัชนีที่ใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากรในเขตเมืองของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์แผนกสังคม ปีการศึกษา ๒๕๑๕), หน้า ๖๗ - ๗๘

ซึ่งก็ได้นำผลสอดคล้องกับการศึกษาในตอนที่ ๖ นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตใควาสตรีที่ยากจน ไม่เห็นควายฯ สูงถึงร้อยละ ๔๒.๔ ซึ่งสูงกว่าเท่าที่เห็นควยเสียอีก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัย บางอย่าง เช่น ระดับการศึกษาต่ำ การขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว หรือความ ต้องการมีบุตร เพิ่มมีอิทธิพลทำให้ทัศนคติเป็นเช่นนั้นได้ ซึ่งจะไดศึกษาในตอนต่อไป

เพื่อให้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติต่อการวางแผน ครอบครัวที่กล่าวมาแล้วมีความหมายมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้นำเอาปัจจัยในเรื่องอายุเข้ามา เป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งก็ปรากฏในตารางที่ ๑๒ ว่า ทุกๆ กลุ่มอายุ สตรีที่มีฐานะยากจนเห็นควย กับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ต่ำกว่าสตรีที่มีฐานะดีกว่า ยิ่งกว่านั้นสตรีที่ยากจนเมื่ออายุ มากขึ้นยังมีเท่าที่ที่ไม่เห็นควยสูงขึ้นตาม ดังเช่นเมื่ออายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ไม่เห็นควยฯ ร้อยละ ๒๔.๖ และเมื่ออายุ ๔๐ - ๔๔ ปี, ๔๕ - ๔๙ ปี ไม่เห็นควยเพิ่มเป็นร้อยละ ๔๖.๐ และ ๕๘.๓ ตามลำดับ ทั้งนี้ตั้งแต่อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ทัศนคติที่ไม่เห็นควยฯ ยังสูงกว่าทัศนคติที่ เห็นควยฯ เสียอีก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากคนจนคิดว่าตนเอง ไม่มีความสามารถเลื่อน ฐานะได้ก็หวังพึ่งลูกในยามชรา การมีลูกมากโอกาสได้พึ่งพาอาศัยนั้นมีมากกว่า หรืออาจคิดว่า เมื่ออายุมากขึ้นภาวะแทรกซ้อนจากวิธีป้องกันการปฏิสนธิจะมีมากอาจทำให้เจ็บป่วยเสียเวลา ทำมาหากินก็ได้

ตั้งแต่กลุ่มอายุ ๑๕ - ๓๙ ปี สตรีที่มีฐานะพอมีพอกินเห็นควยกับการวางแผนครอบครัว ในอัตราที่สูงกว่าสตรีที่มีฐานะอื่นๆ ดังเช่นอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี สตรีที่มีฐานะพอมีพอกินเห็นควยฯ ร้อยละ ๖๐ สตรีที่ร่ำรวยเห็นควยฯ ร้อยละ ๕๐ ซึ่งเท่ากับสตรีที่ยากจน และกลุ่มอายุ ๓๕ - ๓๙ ปี สตรีที่มีฐานะพอมีพอกินเห็นควยฯ ร้อยละ ๔๗.๔ ซึ่งใกล้เคียงกับสตรีที่ร่ำรวย เห็นควยฯ ร้อยละ ๔๗.๗ สตรีที่ยากจนเห็นควยฯ ร้อยละ ๔๕.๖ เป็นต้น และอายุที่มากไปกว่านี้ คือ ๔๐ - ๔๔ ปี สตรีที่มีฐานะร่ำรวยเห็นควยฯ ในอัตราที่สูงกว่าสตรีที่มีฐานะต่ำกว่า ดังเช่น กลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔ ปี สตรีที่ร่ำรวยเห็นควยฯ ร้อยละ ๕๖.๖ สตรีที่มีฐานะพอมีพอกิน เห็นควยฯ ร้อยละ ๔๑.๒ สตรีที่ยากจนเห็นควยฯ ร้อยละ ๓๐.๒

เพื่อที่จะขยายขอบเขตของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติ ต่อการวางแผนครอบครัวให้มีความหมายยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงนำเอาปัจจัยในเรื่องจำนวนบุตรที่มีชีวิต ปัจจุบันมาเป็นตัวแปรควบคุม ผลจากตารางที่ ๑๓ ปรากฏว่าบรรดาสตรีที่ไม่มีบุตรถ้าหากมีระดับ

ฐานะทาง เศรษฐกิจต่างกันจะไม่ทำให้เกิดทัศนคติเห็นควยา แตกต่างกันมากนัก เช่น คนจน เห็นควยา รอยละ ๔๐.๕ คนที่มีฐานะพอมีพอกิน เห็นควยา รอยละ ๔๑.๗ และคนร่ำรวย เห็นควยา รอยละ ๔๔.๗ แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน ฐานะทางเศรษฐกิจที่ แตกต่างกันเป็นผลทำให้เกิดทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันมาก กล่าวคือ สตรีที่ ยากจนเห็นควยา เพียงรอยละ ๔๒.๗ สตรีที่ฐานะพอมีพอกิน เห็นควยา รอยละ ๔๘.๒ แต่ สตรีที่ร่ำรวยเห็นควยา สูงถึงรอยละ ๖๐.๔ และเมื่อศึกษาในกลุ่มสตรีที่มีบุตรมากขึ้นไปอีก ก็พบว่าสตรีที่มีฐานะยากจนเห็นควยากับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ต่ำกว่าสตรีที่มีฐานะ คีกว่า ยิ่งไปกว่านั้นสตรีที่ยากจนยังมีท่าทีไม่เห็นควยา อย่างยิ่ง เมื่อมีบุตรมากขึ้น ตัวอย่างเช่น สตรีที่มี บุตร ๓ - ๔ คน ผู้ที่ยากจนเห็นควยา รอยละ ๓๘.๓ ไม่เห็นควयरอยละ ๔๔.๗ และเมื่อมีบุตร ๕ - ๖ คน สตรีที่ยากจนเห็นควยา รอยละ ๓๔.๗ ไม่เห็นควयरอยละ ๔๘.๕ เป็นต้น สาเหตุ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีปัจจัยบางอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การขาดความรู้เกี่ยวกับการ วางแผนครอบครัว หรือความต้องการบุตรเพิ่มเพื่อช่วยในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

สตรีที่มีฐานะร่ำรวยมีทัศนคติเห็นควยาต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีฐานะอื่นๆ เกือบทุกกลุ่มจำนวนบุตร ยกเว้นสตรีที่มีบุตร ๓ - ๔ คน ผู้ที่มีฐานะพอมีพอกินเห็นควยา สูงสุด ควยา เหตุที่ว่าส่วนมากผู้ที่มีฐานะร่ำรวยมักมีพื้นฐานความรู้ที่มึมความคิดอ่านที่สมัย คั้งนั้นไม่ว่าจะ ศึกษาคนร่ำรวยในกลุ่มผู้ที่มีบุตรจำนวนเท่าใดก็ตามมักเห็นควยากับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ สูงเสมอ และนอกจากนี้ผู้ที่ร่ำรวยมักส่งวนหาที่ในการตอบคำถามไว้มาก คั้งเช่นมีบุตร ๑ - ๒ คน ใหหคำตอบแล้วแต่กรณีสูงถึงรอยละ ๒๐, มีบุตร ๓ - ๔ คน ใหหคำตอบแล้วแต่กรณีถึงรอยละ ๑๘.๓ เป็นต้น เพราะควยการตอบแล้วแต่กรณีซึ่งเป็นการส่งวนหาที่ไว้มากนี้เอง จึงเป็นเหตุให้ บางกลุ่มจำนวนบุตร เช่นผู้มีบุตร ๓ - ๔ คน เห็นควยา เพียง รอยละ ๕๔.๓ ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่า การเห็นควยา ของผู้ที่มีฐานะพอมีพอกิน

กล่าวโดยสรุป การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว ไม่วาจะควบคุมตัวแปรด้วยจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน หรือกลุ่มอายุ ก็ได้ผล ลักษณะเดียวกันว่า สตรีที่ยากจนเห็นควยากับการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ต่ำกว่าสตรีที่มีฐานะ คีกว่า ยิ่งกว่านั้นในบางกลุ่มอายุหรือบางกลุ่มจำนวนบุตรผู้มีฐานะยากจนยังมีทัศนคติไม่เห็นควยา

ตารางที่ ๑๒ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุและฐานะทางเศรษฐกิจ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว				รวม	ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ		
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙</u>	๕๒.๐	๓๒.๐	๔.๐	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๒๕)	
ยากจน	๕๐.๐	๒๘.๖	-	๒๑.๔	๑๐๐.๐(๑๔)	
พอมือพอกิน	๖๐.๐	๔๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๕)	
ร่ำรวย	๕๐.๐	๓๓.๓	๑๖.๓	-	๑๐๐.๐(๖)	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔</u>	๖๐.๕	๒๒.๖	๑๑.๘	๕.๑	๑๐๐.๐(๑๓๗)	$\chi^2 = ๘.๘๘$
ยากจน	๔๒.๕	๔๐.๐	๑๒.๕	๕.๐	๑๐๐.๐(๔๐)	
พอมือพอกิน	๖๘.๒	๑๕.๘	๑๖.๔	๔.๕	๑๐๐.๐(๔๔)	
ร่ำรวย	๖๔.๕	๑๘.๓	๑๑.๘	๕.๔	๑๐๐.๐(๘๓)	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔</u>	๖๑.๑	๑๘.๒	๑๕.๓	๓.๘	๑๐๐.๐(๒๒๘)	$\chi^2 = ๘.๕๑$
ยากจน	๕๘.๒	๒๘.๖	๑๒.๒	-	๑๐๐.๐(๔๘)	
พอมือพอกิน	๖๓.๐	๒๐.๓	๘.๓	๖.๕	๑๐๐.๐(๔๖)	
ร่ำรวย	๖๖.๒	๑๔.๘	๑๘.๔	๔.๕	๑๐๐.๐(๑๓๔)	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔</u>	๕๘.๑	๒๓.๘	๑๔.๑	๔.๐	๑๐๐.๐(๓๒๓)	$\chi^2 = ๑๑.๓๓$
ยากจน	๕๓.๘	๓๕.๔	๓.๓	๓.๑	๑๐๐.๐(๖๕)	
พอมือพอกิน	๖๑.๑	๒๒.๒	๘.๓	๖.๘	๑๐๐.๐(๓๒)	
ร่ำรวย	๕๘.๔	๒๐.๕	๑๓.๘	๓.๒	๑๐๐.๐(๑๘๐)	

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

กลุ่มอายุและฐานะทางเศรษฐกิจ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๓๕ - ๓๙</u>	๔๗.๒	๒๙.๒	๑๕.๖	๘.๐	๑๐๐.๐(๓๐๑)	$\chi^2 = ๑๔.๖๔$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ยากจน	๔๕.๖	๓๕.๔	๑๑.๔	๗.๖	๑๐๐.๐(๗๙)	
พอมือพอกิน	๔๗.๘	๓๙.๑	๗.๒	๕.๘	๑๐๐.๐(๖๙)	
ร่ำรวย	๔๗.๗	๒๑.๖	๒๑.๖	๙.๒	๑๐๐.๐(๑๕๓)	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔</u>	๔๕.๘	๒๙.๕	๑๕.๙	๘.๘	๑๐๐.๐(๒๒๗)	$\chi^2 = ๓๙.๒๓$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ยากจน	๓๐.๒	๔๖.๘	๑๘.๓	๙.๕	๑๐๐.๐(๖๓)	
พอมือพอกิน	๔๑.๒	๒๕.๕	๑๗.๖	๑๕.๗	๑๐๐.๐(๕๑)	
ร่ำรวย	๕๖.๖	๒๒.๑	๑๕.๙	๕.๓	๑๐๐.๐(๑๑๓)	
<u>รวม) กลุ่มอายุ ๔๕ - ๔๙</u>	๔๒.๑	๔๑.๔	๑๑.๒	๕.๓	๑๐๐.๐(๑๕๒)	$\chi^2 = ๒๐.๖๓$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ยากจน	๓๓.๓	๕๘.๓	๖.๓	๒.๑	๑๐๐.๐(๔๘)	
พอมือพอกิน	๒๙.๐	๕๑.๖	๖.๕	๑๒.๙	๑๐๐.๐(๓๑)	
ร่ำรวย	๕๓.๔	๒๖.๐	๑๖.๔	๔.๑	๑๐๐.๐(๗๓)	

ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบอายุ ๔ ราย

ตารางที่ ๑๓ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะทางเศรษฐกิจ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว				ค่าทดสอบสถิติ	
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ		รวม
<u>รวมไม่มีบุตร</u>	๔๓.๒	๒๘.๘	๑๖.๐	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๑๖๕)	$\chi^2 = ๕.๘๑$
ยากจน	๔๐.๕	๓๕.๑	๘.๑	๑๖.๒	๑๐๐.๐(๓๙)	
พอมือพอกิน	๔๑.๙	๔๑.๙	๘.๓	๘.๓	๑๐๐.๐(๑๒)	
ร่ำรวย	๔๔.๙	๒๓.๙	๒๑.๑	๑๐.๕	๑๐๐.๐(๙๖)	
<u>รวมมีบุตร ๑ - ๒</u>	๕๔.๔	๒๓.๘	๑๖.๖	๕.๐	๑๐๐.๐(๔๓๘)	$\chi^2 = ๓๐.๘๓$
ยากจน	๔๒.๙	๓๘.๒	๑๓.๕	๕.๖	๑๐๐.๐(๘๘)	
พอมือพอกิน	๔๘.๒	๓๙.๓	๘.๔	๙.๑	๑๐๐.๐(๘๕)	$\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ร่ำรวย	๖๐.๔	๑๕.๕	๒๐.๐	๔.๒	๑๐๐.๐(๒๖๕)	
<u>รวมมีบุตร ๓ - ๔</u>	๕๒.๕	๒๖.๓	๑๔.๓	๖.๘	๑๐๐.๐(๔๔๘)	$\chi^2 = ๓๓.๙๐$
ยากจน	๓๘.๓	๔๔.๙	๖.๔	๑๐.๖	๑๐๐.๐(๘๔)	
พอมือพอกิน	๖๐.๔	๒๐.๖	๘.๘	๘.๑	๑๐๐.๐(๑๖๑)	$\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ร่ำรวย	๕๔.๓	๒๑.๔	๑๘.๓	๔.๘	๑๐๐.๐(๒๔๓)	
<u>รวมมีบุตร ๕ - ๖</u>	๔๘.๓	๓๑.๔	๑๑.๙	๘.๖	๑๐๐.๐(๓๑๕)	
ยากจน	๓๔.๙	๔๘.๕	๘.๘	๖.๘	๑๐๐.๐(๑๐๖)	$\chi^2 = ๒๔.๕๒๑$
พอมือพอกิน	๔๘.๕	๓๑.๘	๘.๑	๑๐.๖	๑๐๐.๐(๖๖)	
ร่ำรวย	๕๙.๔	๑๘.๖	๑๔.๒	๘.๘	๑๐๐.๐(๑๔๘)	$\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

จำนวนบุตรมีชีวิต และฐานะทางเศรษฐกิจ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมมีบุตร ๗ คนขึ้นไป	๔๕.๓	๓๘.๓	๑๐.๙	๕.๕	๑๐๐.๐(๓๑๑)	$\chi^2 = ๒.๕๗๗$
ยากจน	๔๓.๘	๔๒.๐	๘.๙	๕.๔	๑๐๐.๐(๑๑๒)	
พอมือพอกิน	๔๔.๐	๓๘.๑	๑๐.๗	๗.๖	๑๐๐.๐(๘๔)	
ร่ำรวย	๔๗.๘	๓๘.๘	๑๓.๐	๔.๓	๑๐๐.๐(๑๑๕)	

หมายเหตุ: ไม่ตอบจำนวนบุตร ๖ ราย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มากกว่าทัศนคติที่เห็นควยา เสียอีก ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่า ประการแรกสตรีเหล่านี้อาจมีการศึกษาหรือไม่คอยมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จึงอาจมองไม่เห็นว่าการวางแผนครอบครัวจะได้ประโยชน์อย่างไรแก่ตนบ้าง ยังไม่อยากทดลองปฏิบัติ เพราะไม่ทราบแน่นอนว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าใด กังวลไม่ได้ผลคุ้มค่า ยิ่งผู้ได้รับข่าวลือเกี่ยวกับอาการข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิด และไม่ได้รับคำอธิบายที่ถูกต้อง ก็ย่อมมีท่าทีไม่เห็นควยา มาก และยังเป็นสื่อชักนำให้คนอื่นไม่เห็นควยาต่อไปอีก ประการที่สองสตรีที่รู้ตัวว่ามีฐานะยากจนก็ต้องการมีบุตรใหม่มากเพื่อช่วยกันทำงานหารายได้ และคิดว่าโอกาสที่โคพิ้งบุตรในยามแก่ชรา ก็ย่อมมีมากกว่า

สำหรับสตรีที่มีฐานะพอมีพอกิน เป็นผู้ที่ต้องการยกระดับฐานะของตัวเองให้ดีขึ้น จึงคิดร่นตอสู ซึ่งบางที่อาจหนักยิ่งกว่ากลุ่มอื่นๆ เสียอีก จึงพบว่าตั้งแต่กลุ่มอายุ ๑๕ - ๓๘ ปี หรือในกลุ่มที่มีบุตร ๓ - ๔ คน เห็นความจำเป็นการวางแผนครอบครัวสูงกว่าสตรีที่มีฐานะอื่นๆ ส่วนสตรีที่มีฐานะร่ำรวยมีโอกาสได้รับการศึกษาค้นคว้า มองเห็นคุณค่าของการวางแผนครอบครัวว่ามีประโยชน์ จึงเห็นควยา ในอัตราที่สูง แทบทุกกลุ่มอายุ และแทบทุกกลุ่มจำนวนบุตร และยังมีอายุมากขึ้นร่างกายก็ไม่แข็งแรงเท่าที่ควรจึงมองเห็นว่าการมีบุตรมากนั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ และมีผลเสียหลายประการ จึงทำให้สตรีร่ำรวยที่อายุมากขึ้นมีทัศนคติเห็นควยามากกว่าสตรีที่มีฐานะต่ำกวา

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้ผลสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข. อาชีพ

ผลจากการวิจัยที่ได้เสนอไว้ในบทนำได้ชี้ให้เห็นว่า อาชีพที่แตกต่างกันเป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน สตรีที่มีอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถหรือส่วนใหญ่ต้องใช้ความสามารถของตนเองตัดสินใจรับผิดชอบงานนั้นๆ มักมีความทะเยอทะยานต้องการที่จะเข็มัฐานะทางสังคมให้สูง จึงพยายามควบคุมตัวเองให้มีบุตรน้อย และโดยที่การวางแผนครอบครัวก็เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถควบคุมจำนวนบุตรได้ ดังนั้น จึงคาดว่าสตรีที่ใช้ความรู้ความสามารถมากจะเห็นควยาด้วยการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูง แต่สำหรับสตรีที่ประกอบอาชีพโดยใช้แรงงานและต้องอาศัยผู้ช่วยมาร่วมทำงานมาก เช่น อาชีพค้าขาย กสิกรรม เป็นต้น การมีบุตรมากจะเป็นแรงงานส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการทำงานหนักนั้น แนว

ความคิดอันนี้ทำให้สตรีที่มีอาชีพทอใยแรงงานรวมนั้น น่าจะมีท่าที่ไม่เห็นควยกับกำรวางแผนครอบครัวสูงกว่าอาชีพอื่นๆ

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งอาชีพของสตรีออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่อาชีพต่างๆ ดังนี้ -

๑. ผู้ประกอบวิชาชีพและบริหาร
๒. อาชีพเสมียน
๓. อาชีพคหชาติ
๔. อาชีพกสิกรรม
๕. อาชีพพนักงานขนส่ง
๖. อาชีพช่างฝีมือ
๗. อาชีพบริการ
๘. อาชีพราชการ
๙. ไม่มีอาชีพ หรือทำงานเป็นแม่บ้านในครอบครัวตนเอง

เมื่อนำเอาอาชีพต่างๆ เหล่านี้มาหาความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว ผลจากตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเสมียนเห็นควยสูงสุดถึงร้อยละ ๘๐ รองลงมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพและบริหาร เห็นควย ร้อยละ ๖๒.๗ และข้าราชการและทหารเห็นควย ร้อยละ ๕๘.๓ การที่ผู้ประกอบวิชาชีพ และข้าราชการ มีทัศนคติเห็นควยรองมาจากอาชีพเสมียน เป็นเพราะว่าสตรีเหล่านี้ได้สงวนหาที่ไว้มากกว่าการตอบแล้วแต่กรณีถึงร้อยละ ๒๖.๓ ในกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ, และร้อยละ ๒๒.๒ ในกลุ่มข้าราชการ สำหรับกลุ่มอาชีพที่มีท่าที่ไม่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัว หรือเห็นควยจำนวนน้อยกว่าอาชีพอื่นๆ ได้แก่ผู้ไม่มีอาชีพ, อาชีพกสิกรรม และอาชีพคหชาติ ซึ่งเห็นควย ร้อยละ ๔๗.๓, ๔๓.๓ และ ๓๘.๐ ตามลำดับ

เพื่อให้การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความหมายยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงใช้ปัจจัยในเรื่องกลุ่มอายุเป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งผลจากตารางที่ ๑๕ ปรากฏว่าในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี มีผู้ประกอบอาชีพต่างๆ จำนวนน้อย และบางอาชีพก็ไม่มีผู้ประกอบกิจกรรมเลย จึงไม่สมควรนำมาเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์กับทัศนคติ ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี สตรีที่ประกอบอาชีพบริการ; วิชาชีพและบริหาร และอาชีพเสมียน เป็นกลุ่มที่

เพิ่มด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากด้วยอัตราร้อยละ ๑๐๐, ๘๗.๕ และ ๗๑.๔ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอาชีพช่างฝีมือ อาชีพค้าขาย และผู้ไม่มีอาชีพ เป็นกลุ่มที่เห็นควายา ไม่มากนัก ด้วยอัตรา ร้อยละ ๓๖.๓ , ๕๖.๑ และ ๕๔.๑ ตามลำดับ ในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี อาชีพเสมียน อาชีพบริการ วิชาชีพและบริหาร อาชีพรับราชการและทหาร เป็นกลุ่มที่เห็นควายา ในอัตรา กอนข้างสูงประมาณร้อยละ ๖๔ - ๘๖ ถึงแม้ว่าประกอบวิชาชีพเห็นควายา เพียงร้อยละ ๖๖ และผู้รับราชการเห็นควายา เพียงร้อยละ ๖๔ ซึ่งไม่มากเท่าที่ควร แต่ก็มีทัศนคติแล้วแต่กรณี สูงประมาณร้อยละ ๒๑ และร้อยละ ๑๘ ตามลำดับ ซึ่งเป็นการสงวนท่าทีเอาไว้ ส่วนอาชีพ กสิกรรม อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ และผู้ไม่มีอาชีพ ก็เป็นกลุ่มที่เห็นควายา ในอัตราพอสมควร ระหว่างร้อยละ ๕๖ - ๖๐

ในทำนองเดียวกัน กลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๕ ปี สตรีที่ประกอบอาชีพเสมียน วิชาชีพและ บริหาร ข้าราชการและทหารก็เป็นกลุ่มอาชีพที่เห็นควายากับการวางแผนครอบครัวมาก สำหรับ อาชีพบริการซึ่งแต่เดิมเมื่ออายุไม่เกิน ๓๐ ปี มีท่าทีเห็นควายา มก แต่เมื่ออายุเกิน ๓๐ ปี กลับเห็นควายา ในอัตราที่ลดลงมาใกล้เคียงกับกลุ่มอาชีพกสิกรรม อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือและกลุ่มผู้ไม่มีอาชีพ

อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ทำงานทางงานวิชาชีพและบริหาร ข้าราชการและทหาร ทุกวัย เป็นอาชีพต้องใช้ความรู้ความสามารถมาก ส่วนเสมียนแม้ว่าจะไม่ใช่ความรู้มากแต่ก็เป็นผู้ที่ ทำงานใกล้ชิดกับนักวิชาชีพและข้าราชการ โอกาสได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติจากผู้ ประกอบวิชาชีพมีมาก มองเห็นว่าการมีบุตรมากเป็นภาระยุ่งยาก จึงเห็นควายากับการวางแผน ครอบครัวอย่างยิ่งทุกกลุ่มอายุ สำหรับอาชีพกสิกรรม อาชีพค้าขาย ช่างฝีมือ เป็นงานที่ ต้องการใช้แรงงานรวม อาจต้องการมีบุตรมากเพื่อช่วยทำงาน เป็นการทุนค่าจ้างและ ไว้วางใจได้ จึงมีท่าทีเห็นควายา ไม่มากที่จะควบคุมจำนวนบุตร ยิ่งอายุมากขึ้น การยอมรับสิ่ง ใหม่ๆ ไม่กล้าจะทำ ประกอบกับเห็นว่าบุตรที่เติบโตขึ้นมาส่วนมากก็ใช้เป็นแรงงานช่วยทำ ประโยชน์ได้ ดังนั้นสตรีที่มีอาชีพดังกล่าวจึงมักเห็นควายาต่อการวางแผนครอบครัวน้อยมาก จนบางกลุ่มอายุ เช่น อายุ ๔๕ - ๔๙ ปี มีท่าทีไม่เห็นควายามากกว่า สำหรับสตรีที่ไม่มีอาชีพ หรือสตรีที่ทำงานเป็นแม่บ้านของครอบครัวตนเอง ค่ำรังชีพอยู่ได้ควยสามีเป็นผู้เลี้ยงดู และหวังพึ่งบุตรยามแก่ชรา ดังนั้นการมีบุตรมากเท่าใดก็ยังมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือมากขึ้น

เพื่อให้การแปลความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวดีขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้นำเอาจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบันมาเป็นตัวแปรควบคุม ผลจากการที่ ๑๖ ปราบกฏาสตรีที่ไม่มีบุตร ผู้ที่ประกอบอาชีพเสมียนมีท่าที่เห็นควยๆ มากกว่าอาชีพอื่นๆ ควยอัตราการอยละ ๖๖.๖ ถัดมาคือเกษตรกรและบริหาร เห็นควยๆ อยละ ๔๗.๑ และมีท่าที่แลวแตรณี อยละ ๒๕.๔ ส่วนอาชีพอื่นๆ เห็นควยๆ น้อยกว่านี้ สตรีที่ประกอบอาชีพกสิกรรม อาชีพช่างฝีมือ อาชีพค้าขาย และผู้ที่ไม่มีอาชีพ มีท่าที่ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง ควยอัตราประมาณอยละ ๕๐, ๔๗, ๓๙ และ ๓๖ ตามลำดับอาชีพดังกล่าว โดยเฉพาะอาชีพกสิกรรมและช่างฝีมือ ผู้ที่ไม่เห็นควยๆ มีมากกว่าผู้ที่เห็นควยๆ เสียอีก การที่สตรีเกือบทุกอาชีพเมื่อไม่มีบุตรมีท่าที่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวไม่มากนัก เป็นเพราะว่าการที่ไม่มีบุตรเลยก็คิดว่าไม่จำเป็นต้องวางแผนครอบครัว

ในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน ผู้ที่ประกอบอาชีพเสมียน ข้าราชการและทหาร ผู้ประกอบวิชาชีพและบริหาร เห็นควยๆ มากกว่าอาชีพอื่นๆ ควยอัตราการอยละ ๘๒.๓, ๖๘.๗ และ ๖๗.๘ ตามลำดับ การที่ข้าราชการและผู้ประกอบวิชาชีพเห็นควยไม่มากเท่าที่ควร เป็นเพราะได้สงวนท่าที่ควยการตอบแลวแตรณีไวสูงถึงอยละ ๓๐.๕ และอยละ ๒๕ ตามลำดับ ซึ่งคำตอบแลวแตรณีมีความหมายกว้างมาก อาจหมายถึงวิธีใช้การป้องกันการปฏิสนธิ บางวิธีก็เห็นควย บางวิธีก็ไม่เห็นควย เป็นต้น สตรีที่ประกอบอาชีพบริการ เห็นควยปานกลางเพียงอยละ ๕๕.๓ สำหรับอาชีพช่างฝีมือ ผู้ที่ไม่มีอาชีพ อาชีพค้าขาย และอาชีพกสิกรรม มีท่าที่เห็นควยๆ ต่ำกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพอื่นๆ

ในทำนองเดียวกัน เมื่อศึกษาต่อไปในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๓ - ๔ คน ก็จะพบในลักษณะเดิมที่ว่า สตรีที่ประกอบอาชีพเสมียน วิชาชีพและบริหาร ข้าราชการและทหาร เป็นกลุ่มที่เห็นควยและสงวนท่าที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๕ คนขึ้นไป ผู้ประกอบวิชาชีพและบริหารที่มีบุตร ๕ - ๖ คน เห็นควยประมาณอยละ ๖๗ ส่วนอาชีพอื่นๆ เห็นควยเพียงอยละ ๓๖ - ๔๔ เท่านั้น สิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างก็คือ สตรีที่ประกอบอาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรม เมื่อมีบุตร ๕ คนขึ้นไป มีท่าที่ไม่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าเห็นควยๆ และสตรีที่ไม่มีอาชีพเมื่อมีบุตร ๗ คนขึ้นไป ก็จะมีลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน

ตารางที่ ๑๔ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออาจารย์วางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ทัศนคติต่ออาจารย์วางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๒.๗	๖.๘	๒๖.๓	๔.๒	๑๐๐.๐(๑๑๘)	$\chi^2 = ๑๑๒.๐๘๖$ $(.๐๑) ๘๖.๘๖$
เสมียน	๘๐.๐	๖.๗	๑๐.๐	๓.๓	๑๐๐.๐(๓๐)	
คหกร	๓๘.๐	๓๘.๒	๑๒.๔	๘.๔	๑๐๐.๐(๕๖๔)	
กสิกรรม	๔๓.๓	๓๕.๑	๑๐.๓	๑๑.๓	๑๐๐.๐(๘๗)	
พนักงานขนส่ง	๒๐.๐	-	๖๐.๐	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	
ช่างฝีมือ	๔๘.๗	๓๐.๓	๑๔.๒	๕.๘	๑๐๐.๐(๑๕๕)	
บริการ	๕๒.๓	๒๗.๑	๑๑.๒	๘.๓	๑๐๐.๐(๑๐๗)	
ข้าราชการและทหาร	๕๘.๓	๕.๖	๒๓.๒	๑๓.๙	๑๐๐.๐(๓๖)	
ไม่มีอาชีพ	๔๗.๓	๓๑.๔	๑๒.๖	๘.๗	๑๐๐.๐(๑๐๘๗)	
ไม่ตอบ	๕๐.๐	๕๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๘)	
รวมทั้งหมด	๔๖.๘	๓๑.๒	๓๑.๒	๘.๖	๑๐๐.๐(๒๒๑๗)	

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามอาชีพ และกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวม) กลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙	๔๙.๑	๓๓.๓	๘.๙	๑๑.๘	๑๐๐.๐(๕๑)	
นักวิชาชีพและบริหาร	-	-	ก(๑)	-	ก(๑)	
เสมียน	-	-	-	-	-	$\chi^2 = ๔๔.๑๘$
คาชขาย	๑๐๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐(๕)	
กลีกรรรม	-	ก(๑)	ก(๑)	-	ก(๒)	$\chi^2 (.๐๕) ๔๐.๑๑$
พนักงานขนส่ง	-	-	-	ก(๑)	ก(๑)	
ช่างฝีมือ	๑๖.๙	๓๓.๓	๓๓.๓	๑๖.๙	๑๐๐.๐(๖)	
บริการ	-	ก(๑)	-	ก(๑)	ก(๒)	
ข้าราชการและทหาร	-	-	-	-	-	
ไม่มีอาชีพ	๕๒.๘	๓๘.๒	-	๘.๘	๑๐๐.๐(๓๔)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	
รวม) กลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔	๕๘.๙	๒๔.๙	๑๑.๕	๕.๑	๑๐๐.๐(๒๓๕)	
นักวิชาชีพและบริหาร	๘๙.๕	-	๑๒.๕	-	๑๐๐.๐(๘)	
เสมียน	๙๖.๔	๑๔.๓	-	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๙)	$\chi^2 = ๓๒.๘๙๘$
คาชขาย	๕๕.๑	๓๑.๙	๙.๓	๔.๘	๑๐๐.๐(๔๑)	
กลีกรรรม	ก(๓)	-	-	-	ก(๓)	
พนักงานขนส่ง	-	-	ก(๑)	-	ก(๑)	
ช่างฝีมือ	๕๖.๓	๒๕.๐	๑๘.๘	-	๑๐๐.๐(๑๖)	
บริการ	๑๐๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐(๑๐)	
ข้าราชการและทหาร	ก(๒)	-	-	ก(๑)	ก(๓)	
ไม่มีอาชีพ	๕๔.๖	๒๗.๔	๑๓.๐	๕.๕	๑๐๐.๐(๑๔๖)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	

ตารางที่ ๑๕ ก.

กลุ่มอายุและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ภาพทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
(รวม) กลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙	๕๙.๕	๒๐.๙	๑๕.๒	๔.๔	๑๐๐.๐(๒๙๖)	$\chi^2 = ๒๒.๓๒๓$
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๕.๕	๖.๙	๒๐.๗	๖.๙	๑๐๐.๐(๒๙)	
เสมียน	๘๕.๗	-	๑๔.๓	-	๑๐๐.๐(๗)	
คหกร	๕๘.๘	๒๓.๕	๑๕.๗	๒.๐	๑๐๐.๐(๕๑)	
กสิกรรม	๖๐.๐	๔๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๕)	
พนักงานขนส่ง	-	-	๗(๑)	-	๗(๑)	
ช่างฝีมือ	๕๓.๓	๒๐.๐	๒๖.๗	-	๑๐๐.๐(๑๕)	
บริการ	๗๕.๐	๑๖.๗	๘.๓	-	๑๐๐.๐(๑๒)	
ข้าราชการและทหาร	๖๓.๖	๙.๑	๑๘.๒	๙.๑	๑๐๐.๐(๑๑)	
ไม่มีอาชีพ	๕๖.๗	๒๔.๘	๑๓.๘	๕.๕	๑๐๐.๐(๑๖๓)	
ไม่ตอบ	๗(๑)	-	-	-	๗(๑)	
(รวม) กลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔	๕๖.๑	๒๓.๙	๑๕.๓	๔.๗	๑๐๐.๐(๓๘๖)	$\chi^2 = ๒๗.๘๓๓$
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๐.๗	๑๐.๗	๒๘.๖	-	๑๐๐.๐(๒๘)	
เสมียน	๑๐๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐(๕)	
คหกร	๔๖.๔	๒๗.๔	๑๗.๙	๘.๓	๑๐๐.๐(๘๔)	
กสิกรรม	๕๐.๐	๔๐.๐	๑๐.๐	-	๑๐๐.๐(๑๐)	
พนักงานขนส่ง	-	-	-	-	-	
ช่างฝีมือ	๖๕.๘	๒๑.๑	๗.๙	๕.๓	๑๐๐.๐(๓๘)	
บริการ	๕๓.๖	๒๕.๐	๗.๑	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๒๘)	
ข้าราชการและทหาร	๖๖.๗	๑๖.๗	๑๖.๗	-	๑๐๐.๐(๖)	
ไม่มีอาชีพ	๕๖.๙	๒๔.๙	๑๕.๕	๒.๘	๑๐๐.๐(๑๘๕)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	

ตารางที่ ๑๕ ข.

กลุ่มอายุและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
(รวม) กลุ่มอายุ ๓๕ - ๓๙	๔๖.๒	๒๙.๒	๑๕.๖	๙.๑	๑๐๐.๐(๓๕๓)	$\chi^2 = ๒๘.๐๑๑$
นักวิชาชีพและบริการ	๖๑.๕	๗.๗	๓๐.๘	-	๑๐๐.๐(๒๖)	
เสมียน	๖๖.๗	๑๖.๗	๑๖.๗	-	๑๐๐.๐(๖)	
คาชขาย	๓๕.๐	๓๘.๐	๑๕.๐	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๑๐๐)	
กสิกรรม	๔๗.๘	๓๐.๔	๑๗.๘	๔.๓	๑๐๐.๐(๒๓)	
พนักงานขนส่ง	ก(๑)	-	-	-	ก(๑)	
ช่างฝีมือ	๔๒.๘	๓๒.๑	๑๗.๘	๗.๑	๑๐๐.๐(๒๘)	
บริการ	๔๔.๐	๒๔.๐	๒๐.๐	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๒๕)	
ข้าราชการและทหาร	๖๒.๕	-	๒๕.๐	๑๒.๕	๑๐๐.๐(๘)	
ไม่มีอาชีพ	๕๐.๐	๒๙.๔	๑๑.๐	๙.๖	๑๐๐.๐(๑๓๖)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	
(รวม) กลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔	๔๔.๐	๓๐.๑	๑๖.๒	๙.๘	๑๐๐.๐(๒๖๖)	$\chi^2 = ๓๐.๘๖๒$
นักวิชาชีพและบริหาร	๘๓.๓	-	๑๖.๗	-	๑๐๐.๐(๖)	
เสมียน	ก(๑)	-	ก(๑)	-	ก(๒)	
คาชขาย	๓๗.๘	๔๐.๒	๑๒.๖	๙.๒	๑๐๐.๐(๘๗)	
กสิกรรม	๔๐.๐	๔๐.๐	๕.๐	๑๕.๐	๑๐๐.๐(๒๐)	
พนักงานขนส่ง	-	-	ก(๑)	-	ก(๑)	
ช่างฝีมือ	๔๕.๕	๒๒.๗	๑๘.๒	๑๓.๖	๑๐๐.๐(๒๒)	
บริการ	๓๘.๕	๓๐.๘	๑๕.๘	๑๕.๘	๑๐๐.๐(๑๓)	
ข้าราชการและทหาร	ก(๑)	-	ก(๒)	-	ก(๓)	
ไม่มีอาชีพ	๔๘.๖	๒๔.๓	๑๘.๐	๙.๐	๑๐๐.๐(๑๑๖)	
ไม่ตอบ	-	ก(๑)	-	-	ก(๑)	

ตารางที่ ๑๕ ค.

กลุ่มอายุและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวม) กลุ่มอายุ ๔๕ - ๔๙	๔๑.๒	๔๔.๖	๕.๓	๔.๙	๑๐๐.๐(๒๐๔)	$\chi^2 = ๒๕.๘๖๘$
นักวิชาชีพและบริหาร	๔๕.๓	๑๔.๓	-	-	๑๐๐.๐(๓)	
เสมียน	๓(๓)	-	-	-	๓(๓)	
คหกร	๓๕.๑	๕๐.๐	๕.๕	๕.๔	๑๐๐.๐(๓๔)	
กสิกรรม	๕๘.๓	๓๓.๓	๘.๓	-	๑๐๐.๐(๑๒)	
พนักงานขนส่ง	-	-	-	-	-	
ช่างฝีมือ	๓๕.๓	๕๓.๑	-	๓.๑	๑๐๐.๐(๑๔)	
บริการ	๔๐.๐	๔๐.๐	๒๐.๐	-	๑๐๐.๐(๕)	
ข้าราชการและทหาร	๓(๑)	-	-	๓(๑)	๓(๒)	
ไม่มีอาชีพ	๓๕.๑	๔๔.๘	๑๑.๕	๔.๖	๑๐๐.๐(๘๓)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	

* ๓ จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบอายุ ๑๘ ราย

ตารางที่ ๑๖

อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี
และจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน จำแนกตามอาชีพ

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมไม่มีบุตร	๔๑.๓	๓๒.๖	๑๔.๑	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๗๘๔)	
นักวิชาชีพและบริหาร	๔๗.๑	๑๗.๖	๒๙.๔	๕.๙	๑๐๐.๐(๑๗)	
เสมียน	๖๖.๖	-	๑๖.๗	๑๖.๗	๑๐๐.๐(๖)	
คาชขาย	๔๖.๒	๓๘.๕	๓.๘	๑๑.๕	๑๐๐.๐(๒๖)	
กสิกรรม	๑๒.๕	๕๐.๐	๑๒.๕	๒๕.๐	๑๐๐.๐(๘)	$\chi^2 = ๒๘.๓๔$
พนักงานขนส่ง	-	-	๓(๑)	-	๓(๑)	
ช่างฝีมือ	๒๖.๖	๔๖.๖	๒๐.๒	๖.๗	๑๐๐.๐(๑๕)	
บริการ	๔๖.๑	๒๓.๑	๑๕.๔	๑๕.๔	๑๐๐.๐(๑๓)	
ข้าราชการและทหาร	๓๗.๕	๑๒.๕	๒๕.๐	๒๕.๐	๑๐๐.๐(๘)	
ไม่มีอาชีพ	๔๐.๗	๓๖.๐	๑๑.๖	๑๑.๖	๑๐๐.๐(๘๖)	
ไม่ตอบ	๓(๓)	-	๓(๑)	-	๓(๔)	
รวมมีบุตร ๑ - ๒	๕๓.๖	๒๘.๑	๑๖.๖	๕.๗	๑๐๐.๐(๖๑๓)	
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๗.๘	-	๓๐.๕	๑.๗	๑๐๐.๐(๕๘)	
เสมียน	๘๒.๓	๕.๘	๑๑.๘	-	๑๐๐.๐(๑๗)	
คาชขาย	๔๒.๒	๓๗.๖	๑๕.๖	๔.๖	๑๐๐.๐(๑๐๙)	
กสิกรรม	๓๘.๕	๓๐.๗	๑๕.๔	๑๕.๔	๑๐๐.๐(๑๓)	
พนักงานขนส่ง	-	-	๓(๒)	๓(๑)	๓(๓)	
ช่างฝีมือ	๕๕.๑	๒๐.๔	๑๘.๓	๑๐.๒	๑๐๐.๐(๔๘)	
บริการ	๕๘.๓	๒๘.๑	๖.๓	๖.๓	๑๐๐.๐(๓๒)	
ข้าราชการและทหาร	๖๘.๗	-	๒๕.๐	๖.๓	๑๐๐.๐(๑๖)	
ไม่มีอาชีพ	๕๓.๘	๓๖.๓	๑๕.๒	๕.๗	๑๐๐.๐(๓๑๕)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	

ตารางที่ ๑๖ ก.

จำนวนบุครมีชีวิตและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เฉยแคงกรณี	ไม่ตอบ	รวม	
<u>รวมมีบุตร ๓ - ๔</u>	๔๘.๖	๒๘.๒	๑๓.๘	๙.๔	๑๐๐.๐(๕๖๕)	χ ² = ๒๖.๓๖๔
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๔.๓	๑๐.๓	๒๑.๔	๓.๖	๑๐๐.๐(๒๘)	
เสมียน	๘๕.๓	๑๔.๓	-	-	๑๐๐.๐(๓)	
กาขาย	๔๑.๓	๓๒.๑	๑๔.๓	๑๑.๕	๑๐๐.๐(๑๕๖)	
ชาวนา	๕๕.๖	๒๒.๒	๑๑.๑	๑๑.๑	๑๐๐.๐(๑๘)	
พนักงานขนส่ง	-	-	-	-	-	
ช่างฝีมือ	๕๓.๒	๒๓.๓	๑๓.๐	๒.๑	๑๐๐.๐(๔๓)	
บริการ	๕๔.๘	๓๕.๕	๖.๕	๓.๒	๑๐๐.๐(๓๑)	
ข้าราชการและทหาร	๕๓.๑	๑๔.๓	๒๘.๖	-	๑๐๐.๐(๓)	
ไม่มีอาชีพ	๕๐.๐	๓๐.๐	๑๓.๐	๓.๐	๑๐๐.๐(๒๓๐)	
ไม่ตอบ	-	๓(๑)	-	-	๓(๑)	
<u>รวมมีบุตร ๕ - ๖</u>	๔๔.๓	๓๓.๖	๑๑.๘	๑๐.๓	๑๐๐.๐(๔๑๑)	χ ² = ๒๐.๖๓๔
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๖.๓	๑๖.๓	๑๖.๓	-	๑๐๐.๐(๖)	
เสมียน	-	-	-	-	-	
กาขาย	๓๕.๓	๓๘.๕	๑๓.๒	๑๑.๖	๑๐๐.๐(๑๒๘)	
ชาวนา	๔๒.๘	๔๒.๘	๔.๘	๘.๕	๑๐๐.๐(๒๑)	
พนักงานขนส่ง	๓(๑)	-	-	-	๓(๑)	
ช่างฝีมือ	๔๓.๔	๓๖.๘	๕.๓	๑๐.๕	๑๐๐.๐(๑๘)	
บริการ	๔๒.๑	๒๑.๑	๑๕.๘	๒๑.๑	๑๐๐.๐(๑๘)	
ข้าราชการและทหาร	๓(๒)	-	-	-	๓(๒)	
ไม่มีอาชีพ	๔๘.๖	๓๐.๖	๑๑.๓	๘.๘	๑๐๐.๐(๒๑๒)	
ไม่ตอบ	๓(๒)	-	-	-	๓(๒)	

ตารางที่ ๑๖ ข.

จำนวนบุตร มีชีวิตและอาชีพ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					กาทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมมีบุตร ๓ คนขึ้นไป	๓๘.๘	๔๒.๒	๑๐.๔	๗.๕	๑๐๐.๐(๘๒๔)	χ ² = ๒๓.๑๐๑
นักวิชาชีพและบริหาร	๖๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	-	๑๐๐.๐(๕)	
เสมียน	-	-	-	-	-	
คหชา	๓๕.๗	๔๕.๓	๘.๖	๖.๔	๑๐๐.๐(๑๔๐)	
กสิกรรม	๔๗.๒	๓๖.๑	๑๑.๑	๕.๖	๑๐๐.๐(๓๖)	
พนักงานขนส่ง	-	-	-	-	-	
ช่างฝีมือ	๔๘.๐	๔๐.๐	๑๒.๐	-	๑๐๐.๐(๒๕)	
บริการ	๕๔.๕	๑๘.๒	๒๗.๓	-	๑๐๐.๐(๑๑)	
ข้าราชการและทหาร	ก(๑)	-	-	ก(๑)	ก(๒)	
ไม่มีอาชีพ	๓๘.๗	๔๖.๒	๑๐.๓	๘.๘	๑๐๐.๐(๒๐๔)	
ไม่ตอบ	ก(๑)	-	-	-	ก(๑)	

* ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบจำนวนบุตร ๑๓ ราย

สรุปสตรีที่ประกอบอาชีพเสมียน วิชาชีพและบริหาร ข้าราชการและทหาร เป็นอาชีพที่ใช้ความรู้ และใช้ความสามารถมาก มีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ต่างๆ มาก อาจจะมีมองเห็นว่าการมีบุตรมากเป็นภาระยุ่งยาก จึงเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว เพื่อควบคุมจำนวนบุตรให้พอดีกับฐานะในอัตราที่สูงกว่า สตรีที่มีอาชีพค้าขาย อาชีพกสิกรรม เป็นอาชีพที่ต้องการแรงงาน การมีบุตรมากจึงถือได้ว่าเป็นแรงงานในการทำงาน ทั้งทุนค่าใช้จ่าย และไว้วางใจได้ จึงมีท่าทีไม่ค่อยจะเห็นด้วยที่จะควบคุมการมีบุตร สำหรับสตรีที่ทำงานเป็นแม่บ้านในครอบครัวตนเอง และไม่มีอาชีพอื่นใดทำก็ต้องการมีบุตรมาก เพื่ออาจจะเป็นที่พึ่งในยามชรา ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปในทิศทางตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

✓ ปัจจัยทางสังคม

ก. ระดับการศึกษา

การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยทั่วไปมักจะพบว่าผู้มีการศึกษาสูงนั้นมักจะใช้เหตุผลในการมีบุตร เช่น ต้องการบุตรจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนัก และนอกจากนั้นผู้ที่ได้รับการศึกษายังมีโอกาสได้ทราบเกี่ยวกับผลเสียของการมีบุตรมาก และยังทราบถึงวิธีการป้องกันการปฏิสนธิต่างๆ จึงน่าจะเป็นผู้ที่เห็นด้วยกับแนวความคิดในการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า การวิจัยในเกาหลีพบว่าทัศนคติที่เห็นด้วยฯ จะสูงขึ้นตามระดับการศึกษา (๑) และในมาเลเซีย-ตะวันตกสตรีที่ไม่ได้รับการศึกษาเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวเพียงร้อยละ ๖๔ แต่ผู้ที่มีการศึกษา ๑ - ๕ ปี เห็นด้วยฯ ร้อยละ ๖๗ และผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่านี้เห็นด้วยฯ ร้อยละ ๗๖ (๒) Mercedes B. Concepcion ศึกษาในฟิลิปปินส์ พบว่าสตรีที่มีการศึกษา

(1) Korea, the Ministry of Health and Social Affairs, "Summary of the Finding of the National Survey on Family Planning" Population and Family Planning in the Republic of Korea: volumm. 1, March, 1930, p. 235

(2) Malaysia, National Family Planning Board, Report on West Malaysian Family Survey, op. cit., p. 41

ระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๕๓, ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๖๔ และระดับมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๗ มีทัศนคติเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว (๓)

ผลการวิจัยในประเทศไทยก็ได้พบในลักษณะเช่นเดียวกันกับที่พบในเกาหลี มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ดังเช่นการวิจัยผลของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิที่มีต่อการยอมรับปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีหลังการคลอดบุตรในโรงพยาบาลศิริราช "พบว่าอัตราส่วนของสตรีที่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวเพิ่มสูงขึ้นตามระดับการศึกษาของสตรี คือร้อยละ ๔๑ ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ ๔๗ ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถม และร้อยละ ๕๑ ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยม และมหาวิทยาลัย (๔) การวิจัย "พฤติกรรมการวางแผนครอบครัวของสตรีในเขตเทศบาลนครกรุงเทพมหานคร" พบว่า สตรีชาวจีนที่ไม่เคยเรียนหนังสือเห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวร้อยละ ๓๗.๐ เมื่อมีการศึกษาระดับ ป. ๑ - ป. ๔ เห็นควยา ในอัตราที่สูงขึ้นมาคือร้อยละ ๖๑.๕ และเช่นเดียวกับสตรีไทย ทัศนคติที่เห็นควยา สูงตามระดับการศึกษา กล่าวคือไม่เคยเรียนหนังสือ เห็นควยา ร้อยละ ๔๕.๕ และจบ ป. ๑ - ป. ๔ เห็นควยา ร้อยละ ๖๐.๑ (๕)

ผลการศึกษานี้จากตารางที่ ๑๗ ปรากฏว่าเมื่อการศึกษาสูงขึ้น ทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวก็สูงตามไปควย กล่าวคือ สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือเห็นควย ร้อยละ ๔๗.๕ ไม่เห็นควยา ร้อยละ ๓๒.๑ สตรีที่เรียนสำเร็จชั้น

(3) Mercedes B. Concepcion and Wilhelm Flieger, *Studies of Fertility and Fertility Flanning in the Philippines* "Demography, vol. 5, No. 2, 1968, pp. 724-725

(๔) นิภา ปุรินทรางกูร, "ผลของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปฏิสนธิที่มีต่อการยอมรับปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีหลังคลอดบุตรในโรงพยาบาลศิริราช"

(วิทยานิพนธ์แผนกสังคม ปีการศึกษา ๒๕๑๕) หน้า ๑๐๗

(๕) ฉลวย คำนึ่งเนตร, เรื่องเดิม หน้า ๓๗

ป. ๕ - ม.ศ. ๓ เห็นควยา รอยละ ๖๓.๐ ไม่เห็นควยา รอยละ ๑๘.๘ และสตรีที่เรียนสำเร็จสูงกว่านี้ เห็นควยา รอยละ ๖๗.๘ ไม่เห็นควยา รอยละ ๗.๗ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบแล้วแตกกรณีก็มากขึ้นตามระดับการศึกษาควย

เพื่อให้การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความหมายยิ่งขึ้น จึงใช้กลุ่มอายุของสตรีเป็นตัวแปรควบคุม ผลจากตารางที่ ๑๘ ปรากฏว่า ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี สตรีที่เรียนสำเร็จชั้น ป. ๕ - ม.ศ. ๓ เห็นควยา สูงสุดถึงรอยละ ๗๔.๑ รองลงมาสตรีที่มีการศึกษา ม.ศ. ๔ ขึ้นไป เห็นควยา รอยละ ๗๑.๔ และเมื่อศึกษาในกลุ่มอายุอื่นๆ จะพบว่าหาที่ที่เห็นควยา จะสูงขึ้นตามระดับการศึกษาของสตรี ดังเช่น กลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เห็นควยา รอยละ ๕๒ สตรีที่สำเร็จชั้น ป. ๑ - ป. ๔, ป. ๕ - ม.ศ. ๓ และ ม.ศ. ๔ ขึ้นไป เห็นควยา รอยละ ๕๖.๒, ๖๖.๑, ๖๔.๐ ตามลำดับ เช่นเดียวกันในกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เห็นควยา เพียงรอยละ ๔๑.๐ ส่วนผู้สำเร็จชั้น ม.ศ. ๔ ขึ้นไป เห็นควยา ถึงรอยละ ๗๐.๖

เมื่อศึกษาในกลุ่มอายุที่มากขึ้นอีกก็จะพบวารูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวก็มีลักษณะเช่นเดิม คือยังมีการศึกษาสูงขึ้นยิ่งเห็นควยามากขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี และอายุ ๓๕ - ๔๙ ปี สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีท่าที่ที่ไม่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าการเห็นควย

เพื่อให้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความหมายยิ่งขึ้น จึงได้นำเอาจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบันมาเป็นตัวแปรควบคุม ผลจากตารางที่ ๑๙ ปรากฏว่าในกลุ่มสตรีที่ไม่มีบุตร เมื่อไม่ได้เรียนหนังสือก็ไม่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าการเห็นควย กล่าวคือ ไม่เห็นควยา รอยละ ๕๐ และเห็นควยเพียงรอยละ ๑๘.๒ ส่วนสตรีที่ได้รับการศึกษาความแตกต่างของระดับการศึกษาทำให้เกิดทัศนคติที่ต่างกันไป ผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นมักมีทัศนคติเห็นควยา และทัศนคติแล้วแตกกรณีสูงขึ้นตามไปควย เช่น ผู้ที่เรียนสำเร็จ ป. ๑ - ป. ๔ เห็นควยา รอยละ ๓๔.๕ ผู้ที่เรียนสำเร็จ ป. ๕ - ม.ศ. ๓ เห็นควยา รอยละ ๕๓.๘ และผู้ที่เรียนสำเร็จ ม.ศ. ๔ ขึ้นไป เห็นควยา รอยละ ๕๖.๗

ในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีท่าทีที่ไม่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวสูงถึงร้อยละ ๔๗.๖ ซึ่งสูงกว่าท่าทีที่เห็นควยา คือ ร้อยละ ๓๑.๗ ส่วนสตรีที่ได้รับการศึกษาระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้เกิดท่าทีที่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวสูงตามไปควย กล่าวคือ ผู้สำเร็จ ป. ๑ - ป. ๔, ป. ๕ - ม.ศ. ๓ และ ม.ศ. ๔ ขึ้นไป เห็นควยา ร้อยละ ๔๔.๘, ๗๐.๗ และ ๗๖.๐ ตามลำดับ

ในทำนองเดียวกัน เมื่อศึกษาในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๓ - ๔ คน, ๕ - ๖ คน, และ ๗ คนขึ้นไป ก็พบลักษณะเช่นเดิมที่ว่าสตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมักมีท่าทีที่ไม่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่เห็นควยา ส่วนสตรีที่ได้รับการศึกษาระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้เกิดท่าทีที่เห็นควย และท่าทีแล้วแต่กรณีสูงตามไปควยเช่นกัน

สรุป โดยทั่วไปสตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีบุตรมากกว่าสตรีที่ได้รับการศึกษาคิดว่า และการที่สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือเป็นผลทำให้ไม่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวอย่างยิ่ง สำหรับสตรีที่รู้หนังสือระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเป็นผลทำให้ท่าทีที่เห็นด้วยต่อการวางแผนครอบครัวสูงตามไปควย ดังนั้นผลการศึกษาคครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข. ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ

ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวมาก การศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนามักพบเสมอว่า คุณสมบัติของการมีบุตรในอุดมคติโดยเฉลี่ย ๔ คน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้การควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอัตราที่สูงถึงประมาณร้อยละ ๗๐ ซึ่งได้แก่ประเทศไทย ไทย จีน เวียดนาม และเกาหลี (๖) ในทางทฤษฎี ความรู้อาจจะก่อให้เกิดทัศนคติได้ เพราะวาคคนที่มีความรู้ทราบถึงผลดีผลเสียของวิธีต่างๆ ก็น่าจะมีทัศนคติที่ดี และในทางตรงกันข้ามคนที่ไม่มีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนครอบครัวก็จะพยายามศึกษาหาความรู้ถึงวิธีป้องกัน แต่ในการศึกษาคครั้งนี้ผู้ศึกษาจะศึกษาว่าความรู้มีผลต่อทัศนคติอย่างไร

(6) J.Y. Peng, op. cit., p. 105

ตารางที่ ๑๓ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
มรณังสือ	๓๑.๔	๔๓.๑	๙.๘	๑๕.๗	๑๐๐.๐(๕๖๑)	
ป.๑ - ป.๔	๔๗.๕	๓๒.๑	๑๓.๘	๖.๕	๑๐๐.๐(๖๑๕)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๓.๐	๑๘.๐	๑๓.๘	๕.๒	๑๐๐.๐(๓๓๐)	$\chi^2 = ๒๑๓.๓๑๗$
ป.มศ.๔ ขึ้นไป	๖๗.๙	๗.๗	๒๑.๒	๓.๒	๑๐๐.๐(๑๕๖)	$\chi^2(๐.๐๑) = ๓๐.๕๘$
มทราบระดับการศึกษา (จบจากเมืองจีน)	๒๒.๗	๒๗.๓	๑๘.๒	๓๑.๘	๑๐๐.๐(๒๒)	
ไม่ตอบ	๓๙.๔	๓๖.๔	๑๕.๒	๙.๑	๑๐๐.๐(๓๓)	
รวม	๔๖.๘	๓๗.๒	๑๓.๘	๘.๖	๑๐๐.๐(๒๒๑๗)	

ศูนย์วิจัยทรัพยากรบุคคล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษาและกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุและระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙	๔๗.๑	๓๓.๓	๙.๘	๑๑.๘	๑๐๑.๐(๕๑)	$\chi^2 = ๑๓.๒๑๕$
ไม่รูหนึ่งสี่	ก(๒)	ก(๑)	-	-	ก(๓)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๗.๔	๒๘.๙	๑๐.๕	๑๓.๒	๑๐๐.๐(๓๘)	
ป.๕ - มศ.๓	๕๐.๐	๕๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	-	ก(๑)	-	-	ก(๑)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	-	-	-	-	-	
ไม่ตอบ	-	-	-	ก(๑)	ก(๑)	
รวมกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔	๕๘.๗	๒๙.๗	๑๑.๕	๕.๑	๑๐๐.๐(๒๓๕)	$\chi^2 = ๑๖.๘๖๗$
ไม่รูหนึ่งสี่	๓๓.๓	๔๔.๔	๑๑.๑	๑๑.๑	๑๐๐.๐(๙)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๕๒.๖	๒๘.๙	๑๔.๕	๓.๙	๑๐๐.๐(๑๕๒)	
ป.๕ - มศ.๓	๗๔.๑	๑๓.๘	๕.๒	๖.๙	๑๐๐.๐(๕๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๗๑.๔	๑๔.๓	๗.๑	๗.๑	๑๐๐.๐(๑๘)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	ก(๑)	-	-	-	ก(๑)	
ไม่ตอบ	ก(๑)	-	-	-	ก(๑)	
รวมกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙	๕๙.๕	๒๐.๙	๑๕.๒	๔.๔	๑๐๐.๐(๒๘๖)	$\chi^2 = ๑๔.๒๒๘$
ไม่รูหนึ่งสี่	๕๒.๐	๓๒.๐	๑๖.๐	-	๑๐๐.๐(๒๕)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๕๖.๒	๒๓.๗	๑๕.๔	๔.๗	๑๐๐.๐(๑๖๘)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๖.๑	๑๗.๙	๑๒.๕	๓.๖	๑๐๐.๐(๕๖)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๖๙.๐	๗.๑	๑๘.๐	๔.๘	๑๐๐.๐(๔๒)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	-	-	-	-	-	
ไม่ตอบ	ก(๒)	ก(๑)	-	ก(๑)	ก(๔)	

กลุ่มอายุและระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔	๕๖.๑	๒๓.๘	๑๕.๓	๔.๙	๑๐๐.๐(๓๘๐)	$\chi^2 = ๕๘.๔๖๐$ $\chi^2 (.๐๑) ๓๐.๕๘$
ไม่รู้นั่งสือ	๔๑.๐	๒๙.๘	๑๓.๑	๑๘.๐	๑๐๐.๐(๖๑)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๕๕.๙	๒๘.๘	๑๔.๒	๑.๘	๑๐๐.๐(๒๑๒)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๓.๑	๑๘.๕	๑๕.๔	๓.๑	๑๐๐.๐(๖๕)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๙๐.๖	๒.๘	๒๖.๕	-	๑๐๐.๐(๓๔)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๓(๑)	-	๓(๒)	๓(๑)	๓(๓)	
ไม่ตอบ	๘๐.๐	-	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	
รวมกลุ่มอายุ ๓๕ - ๓๙	๔๖.๒	๒๙.๒	๑๕.๖	๘.๑	๑๐๐.๐(๓๕๓)	$\chi^2 = ๔๘.๓๕๑$
ไม่รู้นั่งสือ	๓๔.๒	๔๓.๔	๑๑.๘	๑๐.๕	๑๐๐.๐(๙๖)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๖.๒	๓๐.๕	๑๓.๒	๑๐.๒	๑๐๐.๐(๑๘๙)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๐.๐	๘.๘	๒๖.๙	๔.๔	๑๐๐.๐(๔๕)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๖๓.๓	๑๐.๐	๒๓.๓	๓.๓	๑๐๐.๐(๓๐)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	-	-	๓(๒)	๓(๑)	๓(๓)	
ไม่ตอบ	-	๓(๓)	-	-	๓(๓)	
รวมกลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔	๔๔.๐	๓๐.๑	๑๖.๒	๙.๙	๑๐๐.๐(๒๖๖)	$\chi^2 = ๑๙.๘๐๕$
ไม่รู้นั่งสือ	๓๓.๓	๓๙.๔	๑๖.๑	๑๕.๒	๑๐๐.๐(๖๖)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๔.๖	๒๙.๙	๑๘.๒	๙.๕	๑๐๐.๐(๑๔๘)	
ป.๕ - มศ.๓	๕๕.๓	๒๖.๓	๑๕.๘	๒.๖	๑๐๐.๐(๒๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๙๙.๘	-	๒๒.๒	-	๑๐๐.๐(๘)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๒๐.๐	๖๐.๐	-	๒๐.๑	๑๐๐.๐(๕)	
ไม่ตอบ	-	-	-	-	-	

ตารางที่ ๑๕ ข.

กลุ่มอายุและระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แฉกแตกรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมกลุ่มอายุ ๔๕ - ๕๕	๔๑.๒	๔๔.๖	๘.๓	๔.๙	๑๐๐.๐(๒๐๔)	
ไม่รัฐหนังสือ	๓๒.๑	๔๗.๓	๑๐.๓	๑๐.๓	๑๐๐.๐(๑๕๔)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๓๗.๔	๕๖.๖	๘.๘	๒.๒	๑๐๐.๐(๕๑)	
ป.๕ - มก.๓	๖๕.๖	๒๑.๗	๘.๗	-	๑๐๐.๐(๖๓)	
มก.๔ ขึ้นไป	๘๗.๕	๑๒.๕	-	-	๑๐๐.๐(๘)	$\chi^2 = ๒๙.๕๗$
ไม่ทราบระดับการศึกษา	ก(๑)	-	-	ก(๑)	ก(๒)	$\chi^2 (.๐๕) ๒๕.๐๐$
ไม่ตอบ	ก(๑)	ก(๑)	-	-	ก(๒)	

*ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบอายุ ๑๕ ราย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘

อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษาและจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ภาพทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่ตอบ	รวม	
รวมไม่มีบุตร	๔๑.๓	๓๒.๖	๑๘.๑	๑๒.๐	๑๐๐.๐(๑๘๘)	
ไม่รู้นั่งสื่อ	๑๘.๒	๕๐.๐	๑๘.๒	๑๓.๖	๑๐๐.๐(๒๒)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๓๔.๕	๔๐.๒	๑๒.๖	๑๒.๖	๑๐๐.๐(๘๓)	
ป.๕ - มศ.๓	๕๓.๘	๒๓.๑	๑๐.๓	๑๒.๘	๑๐๐.๐(๓๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๕๖.๓	๑๓.๓	๒๓.๓	๖.๓	๑๐๐.๐(๓๐)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๓(๑)	-	-	-	๓(๑)	$\chi^2 = ๒๑.๕$
ไม่ตอบ	๖๐.๐	๒๐.๐	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	
รวมมีบุตร ๑ - ๒	๕๓.๓	๒๘.๑	๑๖.๖	๕.๓	๑๐๐.๐(๖๑๓)	
ไม่รู้นั่งสื่อ	๓๑.๓	๔๓.๖	๑๑.๐	๘.๘	๑๐๐.๐(๘๒)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๘.๘	๒๓.๖	๑๓.๕	๖.๑	๑๐๐.๐(๓๒๖)	
ป.๕ - มศ.๓	๓๐.๓	๑๒.๑	๑๕.๕	๑.๓	๑๐๐.๐(๑๑๖)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๓๖.๐	๑.๓	๒๐.๐	๒.๓	๑๐๐.๐(๓๕)	$\chi^2 = ๘๘.๕$
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๒๐.๐	๖๐.๐	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	
ไม่ตอบ	๓๓.๓	๑๑.๑	๓๓.๓	๒๒.๒	๑๐๐.๐(๘)	$\chi^2 (.๐๑) ๓๐.๑$
รวมมีบุตร ๓ - ๔	๔๘.๖	๒๘.๒	๑๓.๘	๓.๔	๑๐๐.๐(๕๖๕)	
ไม่รู้นั่งสื่อ	๓๐.๕	๔๘.๘	๘.๕	๑๖.๑	๑๐๐.๐(๑๑๘)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๕๓.๖	๒๖.๓	๑๘.๑	๕.๘	๑๐๐.๐(๓๐๘)	
ป.๕ - มศ.๓	๕๓.๓	๒๘.๓	๑๘.๘	๓.๑	๑๐๐.๐(๘๓)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๖๒.๘	๑๑.๘	๒๒.๘	๒.๘	๑๐๐.๐(๓๕)	$\chi^2 = ๕๘.๕$
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๒๐.๐	๒๐.๐	๔๐.๐	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	
ไม่ตอบ	๓๓.๓	๕๐.๐	๑๖.๓	-	๑๐๐.๐(๖)	$\chi^2 (.๐๑) ๓๐.๑$

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

จำนวนบุตรมีชีวิต และระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ภาพทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
<u>รวมมีบุตร ๕ - ๖</u>	๔๔.๓	๓๓.๖	๑๑.๔	๑๐.๗	๑๐๐.๐(๔๑๑)	$\chi^2 = ๕๐.๒๓$ $\chi^2 (.๐๑) ๓๐.๕๘$
ไม่รูหนังสือ	๓๒.๖	๓๕.๗	๑๐.๘	๒๐.๘	๑๐๐.๐(๑๒๘)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๖.๔	๓๖.๕	๑๐.๘	๖.๒	๑๐๐.๐(๒๑๑)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๒.๕	๑๘.๘	๑๒.๕	๖.๓	๑๐๐.๐(๔๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	๖๖.๕	๒๓.๑	๑๕.๔	-	๑๐๐.๐(๑๓)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	-	-	ก(๑)	ก(๑)	ก(๒)	
ไม่ตอบ	๕๐.๐	๓๗.๕	๑๒.๕	-	๑๐๐.๐(๘)	
<u>รวมมีบุตร ๘ คนขึ้นไป</u>	๓๘.๘	๔๒.๒	๑๐.๔	๗.๕	๑๐๐.๐(๔๒๔)	$\chi^2 = ๒๔.๕๐๖$
ไม่รูหนังสือ	๓๓.๘	๔๖.๐	๘.๑	๑๑.๑	๑๐๐.๐(๑๘๘)	
จบ ป.๑ - ป.๔	๔๓.๒	๔๑.๕	๑๐.๘	๔.๔	๑๐๐.๐(๑๘๓)	
ป.๕ - มศ.๓	๖๒.๑	๑๐.๗	๑๓.๘	๓.๔	๑๐๐.๐(๒๘)	
มศ.๔ ขึ้นไป	ก(๒)	-	ก(๑)	-	ก(๓)	
ไม่ทราบระดับการศึกษา	๓๖.๓	๓๓.๓	๑๖.๖	๑๖.๗	๑๐๐.๐(๖)	
ไม่ตอบ	๒๐.๐	๔๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๕)	

* ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบจำนวนบุตร ๑๓ ราย

ตารางที่ ๒๐ อัตราส่วนรอยของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำแนกตาม
ความรู้ เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ

ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
ไม่ทราบ	๓๒.๓	๔๒.๓	๑๒.๑	๑๒.๘	๑๐๐.๐ (๕๑๑)	๒๓๓.๕๑๘ $\chi^2(๐.๐๑) = ๑๖.๑๘$
ทราบ	๕๘.๘	๒๒.๖	๑๕.๒	๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๒๘๕)	
ไม่ตอบ	๒๕.๐	๒๕.๐	๗.๕	๔๒.๕	๑๐๐.๐ (๔๐)	
รวม	๕๐.๘	๒๘.๓	๑๔.๒	๖.๘	๑๐๐.๐ (๑๘๓๖)	

ผลจากตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่า สตรีที่ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิอย่างน้อย
๑ วิธี มีท่าทีที่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้
กล่าวคือ สตรีที่มีความรู้ ประมาณร้อยละ ๕๘ เห็นควยว่า ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ ประมาณ
ร้อยละ ๓๒ เห็นควยว่า ร้อยละ ๔๓ ไม่เห็นควย

เพื่อให้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิและ
ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้นำเอากลุ่มอายุมา เป็น
ตัวแปรควบคุม ซึ่งผลจากตารางที่ ๒๐ เป็นที่น่าสังเกตุว่าสตรีที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธี
ป้องกันการปฏิสนธิมีมากในกลุ่มผู้ที่อยู่ในวัยแรกเริ่มภาวะเจริญพันธุ์และในวัยปลายภาวะ
เจริญพันธุ์ ดังเช่น กลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ประมาณร้อยละ ๔๓ ไม่มีความรู้ และกลุ่มอายุ
๔๕ - ๔๙ ปี ประมาณร้อยละ ๔๒ ไม่มีความรู้ ในอีกแง่หนึ่งจะพบว่าผู้มีอายุระหว่าง
๒๐ ปี ถึง ๓๙ ปี กวาร์้อยละ ๗๐ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ โดยเฉพาะอายุ
๓๐ - ๓๔ ปี เป็นผู้มีความรู้ ถึงร้อยละ ๘๐

เมื่อได้ควบคุมตามกลุ่มอายุแล้ว จะพบว่าสตรีที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ
มีท่าทีที่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวมากกว่าไม่เห็นควย แต่สตรีที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้
เกือบทุกกลุ่มอายุมีท่าทีที่ไม่เห็นควยมากกว่า ยกเว้นกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ที่สตรีไม่มีความรู้
เห็นควยว่า ร้อยละ ๔๒ ไม่เห็นควยว่า ร้อยละ ๓๘

ในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ - ๓๔ ปี สตรีที่ไม่ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิ มีท่าที่ที่เห็นควย และไม่เห็นควยต่อการวางแผนครอบครัวในอัตราที่ไม่แตกต่างกันนัก คือในกลุ่ม อายุ ๒๕ - ๒๙ ปี เห็นควยฯ ร้อยละ ๓๕.๓ ไม่เห็นควยฯ ร้อยละ ๓๖.๔ และในกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี เห็นควยฯ ร้อยละ ๓๘.๗ ไม่เห็นควยฯ ร้อยละ ๓๘.๘ แต่เมื่อสตรีอายุมากขึ้น ก็จะมีท่าที่ที่ไม่เห็นควยฯ มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ อายุ ๓๕ - ๓๙ ปี ๔๐ - ๔๔ และ ๔๕ - ๔๙ ปี ไม่เห็นควยฯ ร้อยละ ๔๕.๗, ๔๐.๕ และ ๕๒.๘ ตามลำดับ สำหรับสตรีที่ทราบวิธีป้องกันการ ปฏิสนธิในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี เห็นควยฯ เพียงร้อยละ ๕๗.๑ และเมื่อสตรีอายุมากขึ้นอีก ก็จะมีท่าที่กับการวางแผนครอบครัวมากยิ่งขึ้น คืออายุ ๒๐ - ๒๔ ปี, ๒๕ - ๒๙ ปี เห็นควยฯ ร้อยละ ๖๕.๓ และ ๖๗.๘ ตามลำดับ แต่เมื่อสตรีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ท่าที่ที่เห็นควย จะลดลงอยู่ในระหว่างร้อยละ ๕๒ - ๖๐

สรุป สตรีที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิมักจะเห็นควยกับการวางแผน ครอบครัวมากกว่าสตรีที่ไม่มีความรู้ และสตรีที่ไม่มีความรู้ มักมีท่าที่ที่ไม่เห็นควยมากกว่า เห็นควย นอกจากนี้อิทธิพลของอายุจะมีส่วนทำให้อัตราที่เห็นควยฯ หรือไม่เห็นควยฯ สูงขึ้น หรือลดลงแตกต่างกันไป ซึ่งส่วนมากแล้วสตรีในวัยกลางภาวะเจริญพันธุ์จะเห็นควยฯ ในอัตรา ที่สูงกว่าสตรีในวัยอื่นๆ

เพื่อให้การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวมีความหมายยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงนำเอาจำนวนบุตรที่มีชีวิตปัจจุบัน มาเป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งผลจากการวางที่ ๒๒ เป็นที่น่าสังเกตว่าสตรีที่ยังไม่มีบุตรประมาณ ครึ่งหนึ่ง ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ และมีท่าที่ที่ไม่เห็นควยฯ ร้อยละ ๔๑.๒ ซึ่ง สูงกว่าท่าที่ที่เห็นควยฯ คือร้อยละ ๓๖.๒ ส่วนสตรีที่มีความรู้ในเรื่องนี้ประมาณร้อยละ ๕๒ เห็นควยฯ ร้อยละ ๖๑ ไม่เห็นควยฯ ในกลุ่มสตรีที่มีบุตร สตรียังมีบุตรมากยังไม่ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิ กล่าวคือ ผู้ที่มีบุตร ๑ - ๒ คน, ๓ - ๔ คน ประมาณร้อยละ ๒๓ ไม่ทราบวิธี ป้องกันฯ และเมื่อมีบุตร ๕ - ๖ คนขึ้นไป ประมาณร้อยละ ๒๗ และร้อยละ ๓๐ ตามลำดับ ไม่ทราบวิธีป้องกันฯ

ในกลุ่มสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิเห็นคว่
ยกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ ๖๔.๓ ไม่เห็นคว่ยฯ ร้อยละ ๑๖.๕ ส่วนผู้ที่ไม่มี
ความรู้ในเรื่องนี้ เห็นคว่ยฯ เพียงร้อยละ ๓๐.๕ ไม่เห็นคว่ยฯ ถึงร้อยละ ๔๒.๖ และ
เมื่อศึกษาในกลุ่มสตรีที่มีบุตรมากไปกว่านี้ก็จะพบทำนองเดียวกันว่าสตรีที่มีความรู้เกี่ยวกับ
วิธีป้องกันการปฏิสนธิมักทำที่ที่เห็นคว่ยฯ มากกว่าไม่เห็นคว่ยฯ แต่สตรีที่ไม่มีคว่ยฯ
มักไม่เห็นคว่ยฯ มากกว่า

สรุป ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ เป็นปัจจัยที่สำคัญมากอีกประการหนึ่ง
ที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว กล่าวคือสตรีที่ทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิ
จะมีทำที่ที่เห็นคว่ยต่อการวางแผนครอบครัวอย่างมาก แต่ผู้ที่ไม่ทราบวิธีป้องกันก็มักจะไม่
เห็นคว่ยฯ อย่างมาก ดังนั้น ผลการศึกษาครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๖. อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว
 ความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิและกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุและความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
<u>รวมกลุ่มอายุ ๑๘ - ๑๙</u>						
ไม่ทราบ	๔๗.๑	๓๓.๓	๑.๘	๑๑.๘	๑๐๐.๐(๕๑)	$\chi^2 = ๑๑.๗๖$
ทราบ	๓๖.๔	๔๕.๕	๔.๕	๑๓.๖	๑๐๐.๐(๒๓)	
ไม่ตอบ	๕๗.๑	๒๕.๐	๑๐.๗	๗.๑	๑๐๐.๐(๒๘)	
	-	-	-	๓(๑)	๓(๑)	
<u>รวมกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔</u>						
ไม่ทราบ	๕๘.๗	๒๔.๗	๑๑.๕	๕.๑	๑๐๐.๐(๒๓๕)	$\chi^2 = ๑๗.๖๖$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ทราบ	๔๒.๔	๓๗.๘	๘.๑	๑๐.๖	๑๐๐.๐(๖๖)	
ไม่ตอบ	๖๕.๓	๑๘.๒	๑๖.๖	๓.๐	๑๐๐.๐(๑๖๗)	
	๓(๑)	๓(๑)	-	-	๓(๒)	
<u>รวมกลุ่มอายุ ๒๕ - ๒๙</u>						
ไม่ทราบ	๕๘.๗	๒๑.๐	๑๕.๓	๔.๑	๑๐๐.๐(๒๘๕)	$\chi^2 = ๘๘.๘๘$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ทราบ	๓๕.๓	๓๖.๘	๑๘.๑	๘.๘	๑๐๐.๐(๖๘)	
ไม่ตอบ	๖๗.๘	๑๖.๕	๑๘.๓	๑.๓	๑๐๐.๐(๒๒๔)	
	-	-	-	๓(๓)	๓(๓)	
<u>รวมกลุ่มอายุ ๓๐ - ๓๔</u>						
ไม่ทราบ	๕๖.๑	๒๓.๘	๑๕.๓	๔.๗	๑๐๐.๐(๓๘๐)	$\chi^2 = ๒๗.๘๘$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘๑$
ทราบ	๓๘.๗	๓๘.๘	๑๒.๐	๑๐.๗	๑๐๐.๐(๗๕)	
ไม่ตอบ	๖๐.๖	๒๐.๒	๑๖.๒	๓.๐	๑๐๐.๐(๓๐๒)	
	๓(๑)	๓(๑)	-	๓(๑)	๓(๓)	

ตารางที่ ๒๑ (ต่อ)

กลุ่มอายุและความรู้ เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสันธิ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมกลุ่มอายุ ๓๕ - ๓๙	๔๖.๐	๒๙.๓	๑๕.๖	๙.๑	๑๐๐.๐(๓๕๒)	$\chi^2 = ๕๔.๘$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘$
ไม่ทราบ	๒๔.๕	๔๕.๗	๑๐.๖	๑๙.๑	๑๐๐.๐(๙๔)	
ทราบ	๕๕.๐	๒๓.๑	๑๗.๕	๔.๔	๑๐๐.๐(๒๕๑)	
ไม่ตอบ	๑๔.๓	๒๘.๖	๑๔.๓	๔๒.๘	๑๐๐.๐(๗)	
รวมกลุ่มอายุ ๔๐ - ๔๔	๔๔.๒	๒๙.๘	๑๖.๒	๙.๘	๑๐๐.๐(๒๖๕)	$\chi^2 = ๓๐.๕$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๘$
ไม่ทราบ	๒๖.๒	๔๐.๕	๑๓.๑	๒๐.๒	๑๐๐.๐(๘๔)	
ทราบ	๕๒.๕	๒๔.๘	๑๘.๑	๔.๕	๑๐๐.๐(๑๗๗)	
ไม่ตอบ	ก(๖)	ก(๑)	-	ก(๑)	ก(๔)	
รวมกลุ่มอายุ ๔๕ - ๔๙	๔๑.๒	๔๔.๖	๙.๓	๔.๙	๑๐๐.๐(๒๐๔)	$\chi^2 = ๕๕.๘$ $\chi^2 (.๐๑) ๑๖.๖$
ไม่ทราบ	๒๘.๔	๕๒.๘	๑๑.๘	๕.๘	๑๐๐.๐(๘๕)	
ทราบ	๕๑.๘	๓๘.๕	๗.๐	๑.๘	๑๐๐.๐(๑๑๔)	
ไม่ตอบ	-	๒๐.๐	๒๐.๐	๖๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	

* ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบอายุ ๖๕ ราย

ตารางที่ ๒๒

อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของสตรี จำนวนตามความรู้อยู่เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิและจำนวนบุตรที่พึงปรารถนาในปัจจุบัน

จำนวนบุตรที่พึงปรารถนาและความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควาย	ไม่เห็นควาย	เฉยแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมไม่มีบุตร	๕๓.๖	๓๐.๗	๑๔.๗	๑๑.๐	๑๐๐.๐(๑๖๓)	$\chi^2 = ๒๗.๕๘$
ไม่ทราบ	๓๖.๒	๕๑.๒	๑๐.๐	๑๒.๕	๑๐๐.๐(๘๐)	
ทราบ	๕๑.๘	๒๑.๐	๑๘.๘	๗.๘	๑๐๐.๐(๘๑)	
ไม่ตอบ	-	-	-	๓(๒)	๓(๒)	
รวมมีบุตร ๑ - ๒	๕๕.๒	๒๓.๘	๑๖.๕	๔.๘	๑๐๐.๐(๕๕๖)	$\chi^2 = ๘๕.๓๐$
ไม่ทราบ	๓๐.๕	๕๒.๖	๑๖.๓	๑๐.๖	๑๐๐.๐(๑๕๑)	
ทราบ	๖๔.๓	๑๖.๕	๑๗.๐	๒.๒	๑๐๐.๐(๔๐๖)	
ไม่ตอบ	๓๓.๓	๓๓.๓	-	๓๓.๓	๑๐๐.๐(๘)	
รวมมีบุตร ๓ - ๔	๕๓.๘	๒๕.๘	๑๘.๗	๖.๑	๑๐๐.๐(๔๘๑)	$\chi^2 = ๗๗.๘๘$
ไม่ทราบ	๒๘.๘	๕๑.๒	๑๒.๓	๑๖.๗	๑๐๐.๐(๑๑๘)	
ทราบ	๖๑.๑	๒๑.๑	๑๕.๗	๒.๒	๑๐๐.๐(๓๗๐)	
ไม่ตอบ	๒๕.๖	๒๘.๖	-	๕๒.๘	๑๐๐.๐(๗)	
รวมมีบุตร ๕ - ๖	๕๘.๘	๓๐.๗	๑๖.๐	๘.๐	๑๐๐.๐(๓๖๖)	$\chi^2 = ๒๘.๗๖$
ไม่ทราบ	๓๗.๑	๕๑.๖	๖.๗	๑๘.๖	๑๐๐.๐(๘๘)	
ทราบ	๕๘.๕	๒๖.๘	๑๓.๘	๕.๘	๑๐๐.๐(๒๓๑)	
ไม่ตอบ	๓๓.๓	๑๖.๖	๑๖.๗	๓๓.๓	๑๐๐.๐(๖)	

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและความรู้ เกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิ	ทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัว					ค่าทดสอบสถิติ
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	แล้วแต่กรณี	ไม่ตอบ	รวม	
รวมมีบุตร ๘ คนขึ้นไป	๔๔.๘	๓๘.๖	๑๑.๐	๕.๕	๑๐๐.๐(๒๙๐)	$\chi^2 = ๑๖.๖$
ไม่ทราบ	๓๐.๒	๔๑.๗	๑๑.๖	๑๐.๕	๑๐๐.๐(๘๖)	
ทราบ	๕๒.๑	๓๕.๕	๑๐.๓	๓.๑	๑๐๐.๐(๑๘๔)	
ไม่ตอบ	๓๐.๐	๔๐.๐	๒๐.๐	๑๐.๐	๑๐๐.๐(๑๐)	

* ก จำนวนน้อยกว่า ๕ ราย

หมายเหตุ: ไม่ตอบจำนวนบุตร ๔ คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย